

**FORMATION OF INTERCULTURAL COMMUNICATIVE
COMPETENCE OF FUTURE ENGINEERS IN THE PROCESS
OF FOREIGN LANGUAGE LEARNING**

**ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ
У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ**

Kartel T. M.

*Candidate of Pedagogical Science,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Language Competence and
International Communication,
Odesa State Academy of Civil
Engineering and Architecture
Odesa, Ukraine*

Картель Т. М.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри мовної підготовки
та міжнародної комунікації,
Одеська державна академія
будівництва та архітектури
м. Одеса, Україна*

Stanchyk Ye. V.

*Senior Lecturer at the Department of
Language Competence and
International Communication,
Odesa State Academy of Civil
Engineering and Architecture
Odesa, Ukraine*

Станчик Є. В.

*старший викладач кафедри мовної
підготовки та міжнародної
комунікації,
Одеська державна академія
будівництва та архітектури
м. Одеса, Україна*

Lazarchuk S. F.

*Senior Lecturer at the Department of
Language Competence and
International Communication,
Odesa State Academy of Civil
Engineering and Architecture
Odesa, Ukraine*

Лазарчук С. Ф.

*старший викладач кафедри мовної
підготовки та міжнародної
комунікації,
Одеська державна академія
будівництва та архітектури
м. Одеса, Україна*

Компетентнісний підхід, що реалізується в системі вищої освіти, передбачає не лише уточнення змісту самого поняття «компетенція», а й розгляд питань, пов'язаних із визначенням основних груп компетентностей, їхньою структурою, змістовними характеристиками, а також способами та умовами їхнього формування в процесі навчання. Важливим аспектом є також визначення ролі окремих навчальних дисциплін у розвитку тих чи інших компетентностей майбутніх фахівців.

Сучасне суспільство характеризується посиленням процесів між-культурної взаємодії, що зумовлює необхідність підготовки фахівців, здатних ефективно використовувати іноземну мову як засіб професійної та міжособистісної комунікації. У цьому контексті освітній компонент «Іноземна мова» набуває особливого значення, оскільки він сприяє формуванню компетентностей, що забезпечують взаємодію особистості із соціальним середовищем.

Різноманітність форм такої взаємодії, зокрема спілкування з представниками різних культур та мовних спільнот, вимагає розвитку у здобувачів навичок усної та письмової іншомовної комунікації, умінь створювати та сприймати тексти іноземною мовою, а також знання культурних традицій та норм мовленнєвої поведінки іншої країни. У зв'язку з цим комунікативна компетенція, що формується за допомогою іноземної мови, розглядається як багатокомпонентне та багатоаспектне утворення.

Сучасне навчання іноземним мовам вимагає уточнення ключових понять: «міжкультурна компетенція», «комунікативна компетенція» та «міжкультурна комунікативна компетенція», що відображають взаємодію мови та культури. Міжкультурна комунікативна компетенція – це здатність взаємодіяти з представниками інших культур і прагнення до взаєморозуміння за допомогою вербальних і невербальних засобів. [4]

Соціально-економічні зміни посилити значення культурного контексту в навчанні. Основні завдання – формування сприйняття багатомовного та багатокультурного світу, розвиток білінгвістичної та полікультурної особистості, а також культурологічної компетентності, що дозволяє орієнтуватися в нормах різних культур.

Іноземна мова є особливо ефективною для культурологічної освіти, оскільки формує міжкультурну компетенцію, що включає знання про культуру, історію, літературу, мистецтво, традиції, норми поведінки та цінності носіїв мови. Розуміння цих особливостей розвиває культурну обізнаність та готовність до міжкультурного спілкування.

Розвиток культурної обізнаності залежить від розширення індивідуального міжкультурного досвіду, зокрема через автентичні ситуації взаємодії та використання матеріалів, що відображають реальне життя та культуру носіїв мови, особливо в немовних вищих навчальних закладах [5].

У немовних вищих навчальних закладах особливе місце серед автентичних матеріалів для формування міжкультурної комунікативної компетенції займають тексти, оскільки вони є основною комунікативною одиницею та мають універсальні дидактичні функції. Відбір та адаптація текстів з культурологічним компонентом дозволяють

включити в навчання теми, що відображають реальні ситуації міжкультурної взаємодії майбутнього інженера.

Зміст таких текстів охоплює як загальні сфери національної культури, пов'язані із соціальним життям, так і мікросфери: побутову, сімейну, професійно-трудова та інші. Майбутні інженери навчаються виокремлювати інформацію з тексту, розуміти його зміст та інтерпретувати культурологічні елементи.

Спеціальні завдання та вправи допомагають активізувати роботу з текстом: добувати інформацію, порівнювати, зіставляти та обговорювати. Умовно-комунікативні та справді комунікативні завдання не тільки сприяють розумінню тексту, але й надають здобувачам можливість висловити свої думки та почуття, осмислюючи чужу культуру. Таким чином, робота з культурологічно насиченими текстами стає ефективним інструментом формування міжкультурної комунікативної компетенції майбутніх інженерів.

Література:

1. Кухта І. В. «Іншомовна компетентність у контексті формування комунікативної культури студентів у процесі вивчення іноземної мови». *Вісник ВПІ*. Листоп. 2010. Вип. 4. С. 27–32.
2. Луговий В. І. Компетентності та компетенції: поняттєво-ермінологічний дискурс. Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології. Київ, 2009. С. 8–13.
3. Arifin, M. Competence, Competency, and Competencies: A Misunderstanding in Theory and Practice for Future Reference. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*. 2021. No. 9. Pp. 755–764. ULR: <http://dx.doi.org/10.6007/IJARBS/v11-i9/11064>
4. Gudykunst W., Kim Y. Communicating with Strangers: An Approach to Intercultural Communication. *Bridges not Walls* / ed. John Stewart. – Boston, New-York : McGraw-Hill, 1997. P. 429–442.
5. Tomalin B., Stempleski S. Cultural Awareness. Oxford : Oxford University press, 1996. 159 p.